

Ensenyant el còmic

Teaching comics

R18 **Volumen 4.** GÓMEZ SALAMANCA, DANIEL; daniel.gomez.salamanca@gmail.com; CASADELLÀ MATAMOROS, MARINA; marina.casadella@uab.cat; Universitat Autònoma de Barcelona; Espanya

Palabras clave: còmic; didàctica; pedagogia

Keywords: comic; didactics; education

En aquesta ressenya presentem les reflexions al voltant de la seqüència didàctica Hagamos un cómic ¡Historietistas en Acción!, creada per Mireia Ferrer i Daniel Gómez en el marc del Màster de Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatoria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyaments d'Idiomes.

Darrerament, el còmic s'ha convertit en una preuada eina docent per la bona predisposició que origina en la major part dels alumnes. A secundària, el còmic s'empra sovint com a font documental per estudiar processos històrics i també com a material per a la reflexió en diversos temes del pla d'acció tutorial, per citar-ne només dos exemples. El currículum de l'àrea de llengua no només fomenta que es facin servir còmics a l'aula com a material didàctic (Servei d'ordenació curricular, 2008:172) sinó que l'incorpora a la competència comunicativa mitjançant l'elaboració d'un còmic com a objectiu curricular (Servei d'ordenació curricular, 2008:21). És per aquest motiu que hem considerat oportú seguir el model de seqüència didàctica elaborat per Camps (1994) a l'hora de dissenyar la nostra pròpia proposta didàctica. La proposta ressenyada ho intenta a través d'una seqüència didàctica implementada amb alumnes de primer i segon d'ESO durant nou sessions. Un cop portades a terme, hem comprovat que aquest nombre de sessions (malgrat superar abastament el temps dedicat habitualment al treball sobre el còmic) resulta insuficient per a l'acompliment dels nostres objectius. D'aquestes sessions, la primera funciona com a introducció al tema, activant els coneixements previs dels alumnes. La segona i la tercera es dediquen al guió, treballant els elements del relat i de l'estructura narrativa. Durant la quarta sessió, s'aborda la qüestió de l'ús del text en el còmic, explorant els tipus de bafarades i treballant en l'ús adequat i mesurat dels narradors.. Abans de dedicar les darreres activitats a l'elaboració de la versió final del còmic, la cinquena i sisena sessions treballen aspectes relatius a la imatge: el dibuix d'expressions facials, la gestualitat, els tipus de plans, la composició de les bafarades i les vinyetes.

L'experiència d'implementació de la seqüència indica que el tractament de recursos gràfics, més enllà de les convencions més reconeixibles (com ara els diferents tipus de bafarades), no es considera contingut propi de l'àrea de llengua. malgrat ser necessari per a la consecució de l'objectiu curricular que hi fa referència. Així mateix, els continguts lingüístics tampoc no s'acostumen a tractar des de l'àrea de visual i plàstica (amb algunes excepcions com les conegudes onomatopeies). Com en tants altres continguts,

la rígida parcel·lació del coneixement en assignatures actua com a corsé que no ens permet atànçar-nos a l'estudi del còmic - en tant que mitjà d'expressió que construeix la narració combinant recursos visuals i lingüístics.

Com a conclusió, hem constatat que malgrat els esforços de l'esmentada seqüència, una vegada implementada, resulta evident que el còmic necessita, per una banda, més de nou sessions per tal de treballar el seu llenguatge amb garanties i, per l'altra, un treball transversal dut a terme amb la col·laboració dels departaments de llengua i de visual i plàstica.

Referències bibliogràfiques

- SERVEI D'ORDENACIÓ CURRICULAR (2008) Currículum educació secundària obligatòria. Barcelona: Servei Servei de Comunicació, Difusió i Publicacions de la Generalitat de Catalunya.
- CAMPS, A. (1994). Projectes de llengua entre la teoria i la pràctica, Articles de Didàctica de la Llengua i la Literatura, 2, 7-20.